

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Celovnog razreda br. 217-248.

Telefon Nekare broj 38.

Blogom rastu malo stvari, a neslega sve pokvaru! Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavač Jorke J. Kraljević. — U nakladi tiskara Laginja i dr. prete J. Kraljević i dr. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociere 1, II. kr.).

Istarski sabor.

U Kopru dne 25. 3. 1908.

XVII. sjednica.

Prisutni: dr. Rizzi, Fabiani, 26 zastupnika, namještnik (galerija vrlo dobro pošteđena).

Predsjednik otvara sjednicu u 10:10. Polesini čita zapisanik posljednja sjednica. Prima se bez prigovora.

Predsjednik prihvaje: a) izborni red za Pulu, b) zakonik osnovu o podržavanju mjestnog redarstva.

Stigle su neke molbe.

Raspisava o izbornom redu sa obdinu Pula.

Izvješće Cleve. Preporuča vladinu zakonsku osnovu uz neko promjene posebnog odbora. Obrazlaze osobito, zašto je izlazna potvrda izbora podnačelnika.

Stiže izvješće ujedno o zakonskom očuvanju za podržavanje mjestnog redarstva.

Predsjednik pita, da li se ima posebice ili skupno razpravljati odnosno osnove. Rieć ima namještnik Hohenlohe (čita): Vlada je morala nastojati, da se uvedu normalni određaji u Puli. Gledajući redarstvo moralo se je dati mornarici neki utjecaj. Preporuča, da se u vladine osnove ne uvadaju velike promjene. Vlada se ne pridružuje promjeni glede črke potvrde puljskog podnačelnika.

Tim je obća razprava dovršena. Prelazi se na posebnu razpravu. Prisutni su bez razprave paragrafi 1 do 26 prema predložima posebnog odbora.

Razvila se razprava o § 27, koji radi o sveti, koja ne treba vladine potvrditi. Zast. Vareton predlaže, da se ta sveta povisi na 50.000 i obrazlaže svoj predlog.

Namještnik preporuča, da se prihvati sveta koja je u vladinoj osnovi naznačena, naime 10.000 K.

Laginja kaže hrvatski, da će kroz komisiju glasovati lealno za predlog komisije. Talijski zagovara da se traži 20.-30.000 K.

Razvila se daljnja debata, u kojoj su učestvovali Bubba, Vareton, dr. D. Trinajstić, Chersich, dok se konačno nije primio § 27 sa svatom od 30.000 K. Ostali se paragrafi primaju bez razprave, i tim je zakon primijenjen i u drugom čitanju.

Cleva predlaže, da se predje i na III. čitanje. Prima se zakon i u III. čitanju.

Isto tako prihvaćena je u svu tri čitanja osnova o podržavanju mjestnog redarstva.

Pošumljenje Istre.

Prelazi se po tom na IV. točku dnevnog reda: takonska osnova o pošumljenju Istre.

Izvješće Davanzo. Prihvaćaju se promjene, koje je vlada predložila zakonskoj osnovi odobrenoj od sabora u zadnjem čitanju.

Podpora za obrnu izložbu.

Prije Tomasi predlaže precinno u imenu odbora, da bude doznačen prinos od 5000 K za naknjenu prvu istarsku

obrnu izložbu, time da jednaki iznos budu osigurani sa strane vlade i u trgu obitelji. Primljeno je.

Popust na željeznicu za iznos vina.

Prihvada se također Tomasi začinjuk, kojim se poziva vlada da uvede tarifalne polaskice za 50 posto za pravoz istarskih vina na željeznicama.

Interpelacije:

Zast. Andrejčić sa drugovlje interpelira vladu radi poznatili dogodaja u Cresu i zbor zatezanja sa občinskim izbori u istoj zemlji, da se uzmognе nadoknaditi danovo propušteno.

Zast. Mianich interpelira vladu radi nealling postupanja oružnika u poreč. poljotku.

Zaključni govor.

Zemaljski kapešan Rizzi spominje u svom govoru dovršetak ovog zasedanja koje je odgođeno konstituirajućom sjednicom dne 21. junija 1902. Ovo je zasedanje donieslo plodova pokrajinskog, kojim sabor može biti zadovoljan. Stanje pokrajinskih finacija je takovo, da bi nam ga mnoge zemlje zavidile. Uzaludno je ostalo do sada očekivanje vladine podrške, te su mnoge grane ostale zapuštene, ali ipak dovršena su važna djela i ustrojio se ustanova visoke socijalne i humanitarne vrijednosti. Zahvaljujući za to u prvom redu one čimbenike na eksekutivnoj vlasti, koje za to prva zasluga ide. Spominje zatim sporazum polučen u ovom zasedanju. Bio je — veli — neoprostiv popust, kad u ovom svjetanom času, ne bi iztkanuo preveliku važnost sporazuma, koji ste vi utučnili, usajannim žrtvovanjem realnih i očekujućih probili, potaknuti samo ljudjivom narodu i zemlji, odlučivši i učinili osjećaj kađ ovaj način previse borbe žrtava i šteta, u nakon, da možete dati vašu energiju, uzdržav netaknutim ipak vašu idealu, za druge manje oslabljujuće a koristilje borbe — borbe, da se svuda apatija i zapreke, koju se protive poboljšanju narodnih, socijalnih i ekonomskih prilika stanovnika ove pokrajine, borbe, da se što prije napreduje na putu ujedno i prosvjeti. Nada se, da ovo neće biti jedini korak k narodnom umirenju. Inače bi ostalo razočarane nade svih onih njoj primio § 27 sa svatom od 30.000 K.

Razvila se daljnja debata, u kojoj su učestvovali Bubba, Vareton, dr. D. Trinajstić, Chersich, dok se konačno nije primio § 27 sa svatom od 30.000 K. Ostali se paragrafi primaju bez razprave, i tim je zakon primijenjen i u drugom čitanju.

Cleva predlaže, da se predje i na III. čitanje. Prima se zakon i u III. čitanju.

Isto tako prihvaćena je u svu tri čitanja osnova o podržavanju mjestnog redarstva.

Vladički sabore!

Neka mi bude dozvoljeno na koncu ovog kratkog ali prevućnog zasedanja koliko rieči u ime vlade, da ovom prigodom izrazim radost, te je uspjelo u dobroj sporazumu obiju stranaku izvršiti djelo, koje ima biti i kojo će doista biti podlogom blagoslovljanim mizu u cijeloj pokrajini.

Gospodo, u prvom redu za većinu visoko poštovani gospodin zemaljski kapešan Dr. Rizzi, za manjinu gospodinu Dr.

Laginja, koji su se oko postignuća izmjenja i sporazuma potrdili, ačeku su za zemlju nezaboravno zasluge i oni će biti zato nagrađeni od čitavog putanju hrvatim i zahtjevnošću.

Vlada pak neće propustiti zgodu viđec ova imena složne i na gospodarsku rad pripravu, da također i ona sa svoje strane ne doprinese kulturnom razvitku cijele zemlje, da se uzmognе nadoknaditi danovo propušteno.

Zaključujem izrazujući moju vrucu želju na prečvat zemlje u mudi na izpušnjenje.

Izborna reforma za Istru.

Kako smo već javili prihvaćena je u sjednici istarskog sabora dne 21. marta o. g. skoro jednoglasno, zakonsku osnovu o promjeni postojećeg izbornog reda za pokrajinski sabor Istru.

U danasnjem i slijedećih članiljih priobidi čemo i u hrvatskom prevodu novu zakonsku osnovu t. j. novi izborni red i izborni pravilnik o izbornih kotarima i mještih.

Od prijatelja našega lista običano nam je, da će priprestim, pučkim jezikom raztumačiti na vremet sve važnije i teže promjene, da ih tako uzmognе shvatiti i onaj, koji bi si inače uza lud razbijao glavu zamršenim i zasukanim ustanovama pojedinih paragrafa.

Medjutim evo te osnove:

Izborna reforma za Istru.

Na predlog zemaljskog sabora Moje Margrofije Istra nazalima odrediti kako sledi:

Cl. I.

§§ 4 B, 6, 12, 18, 28, 38 i 42 pokrajinskog reda za Primorje, izdanog carskom Patentom 26. februara 1861. br. 20 L. D. Z. i dijelom promijenjenog za Markgrafsiju Istru pokrajinskim zakonom 20. maja 1870. br. 28 L. Z. i pokr. red. stavljaju se van kreposti u dosadašnjem njihovom sadržaju i zamjenjuju slijedećima:

§ 4.

B. U Markgrafsiji Istri od četreset sedam članova, to jest:

a) biskupa Trsta i Kopra,

b) biskupa Poreč i Pule

c) biskupa Krka, zatim od

d) četreset četiri izabrana zastupnika to jest:

1. od pet zastupnika realnog veleposjeda;

II. od dva zastupnika trgovacko-obrtničke komore;

III. od četrnaest zastupnika gradova, varoši i obrtničkih mjesto naznačenih u izbornom pravilniku;

IV. od potnaest zastupnika drugih občina Markgrafsije Istru, prema odredbama sadržanim u izbornom pravilniku; i

V. od osam zastupnika občeg izbornog razreda.

§ 6.

Izborni red sadržava posebno odredbo glede prava biranja i izberivošću zastupnika, glede podjele mandata na izborni kotar, koji se imaju ustanoviti i glede načina postupka pri izborima.

§ 12.

Zemaljski odbor, kao upravni i izvršujući organ pokrajinskog zastupstva, sačinju se, pod predsjedničtvom pokrajinskog kapetana, od pet predsjednika izabranih u kruš pokrajinskog sabora.

Pokrajinski kapetan imenuje, u slučaju zapiske, zamjenika za upravljanje zemaljskog odbora, i to iz krila istog.

§ 18.

Predsjednici zemaljskog odbora imenuju se kako sledi:

a) jednog predsjednika biraču zastupnici, izabrani od izbornog razreda realnog veleposjeda;

b) dva zastupnika izabrani od izbornog razreda gradova, varoši i obrtničkih mještina;

c) dva zastupnika izabrani od izbornog razreda seoskih občina; time da za inoviranje predsjednika ad b) zajedno su zastupnici izbornih razreda tu naznačenih biraču i zastupnici izabrani u izbornim kotarima prvi, drugi i treći občeg izbornog razreda naznačenim u § 10. pokrajinskog izbornog reda; a za imenovanje predsjednika ad c), zajedno sa onđe naznačenim zastupnicima biraču i oni izabrani u četvrtom, petom, šestom i sedmom kotaru občeg izbornog razreda također naznačeni u pomenutom § 10.

Svaki se od tih izbora vrši absolutnom većinom glasova.

Kad se u prvom i drugom glasovanju ne bi postigla absolutna većina glasova, morati će se preći na uži izbor onih dvaju osoba, koje su u drugom izboru dobile najviše glasova.

Kad bi glasovi bili jednak, odlučuje se žrebanjem.

§ 28.

Pokrajinski sabor razpravlja i konačno odlučuje o potraživanju potrebitih sredstava za vršenje svojih zadataća u pokrajinskoj svrhi, za imetak, zaključko i zavode pokrajine, u koliko nisu dostatni dohodek obstojećeg nepokretnog imovine.

U ovom pogledu mora vredliti načelo, da so se odgovarajućoj mjeri stvarnim zbiljnim prilikama uzme u obzir — osobito sa providjenjem za gradnju zavoda i još manjkajućih ustanova na ekonomsko i kulturno potrebu toliko pokrajinskog, koliko slavenskog područstva pokrajine.

Pokrajinski je sabor uobičajen nametati i pohrati nametne na izravne poreze provlaženog erara do deset po sto.

Veći nametni na izravne poreze ili drugi pokrajinski nametni potrebaju previđenje potvrde.

§ 38.

Pokrajinski sabor no može valjano zaključivati, ako nije prisutno više od polovice ukupnog broja njegovih članova, a za pravovaljanost jednog zaključka potrebita je absolutna većina prisutnih glasova.

U slučaju jednakosti glasova odnosni predlog, podvrgnut zaključivanju, smatraće se kao odbiven.

Za pravovaljanje zaključivanje o predložima glede promjene zemaljskog reda, potrebita je prisutnost najmanje tri četvrtine članova i pristojanje najmanje dvoje trećine prisutnih.

ikada pristaju na trojni savez, to u Njemačkoj se zadovoljstvom pozdravljaju, što ostalo dve savezne vlasti i u raspravi nejtetih problema podpuno sporazumno postupaju.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pula 2. IV. 1908.

U nedjelju dne 29. pr. m. u 10 sati u jutro obdržavao se je u mjestnom „Narodnom Domu“ javni sastanak „Narodne radničke organizacije“ u kojem je g. dr. M. Laginja govorio o njegovom djelovanju u delegacijama te tumačio novi izborni zakon za Pulu. Dvorana je bila puna naroda te se je sastanak vršio u najboljem redu.

Dr. Laginja govorio je obširno o djelovanju u delegacijama i o uspjesima postignutim odnosno na radniku u Arsenatu u Puli čije će se prilike znatno poboljšati.

Na dugo i široko se je bavio puljskim izbornim zakonom te govorio o novim petim ili kako je govorio u zadnjem broju ovog lista. Katorna je premda u Puli propala i grad očuvan od finansijske propasti. Mi ćemo imati najmanje 7 zastupnika u novom obč. zastupstvu.

Doset zastupniku u II. tielu i doset zastupniku u IV. tielu neće nam biti zakleti protivnici jer će biti valjda izabrani na temelju programa ekonomičke stranke, to vredi najviše za II. (trgovačko) tielu, gledi IV. tiela (mornarica) mi se ne bojimo zla.

Osim toga imati ćemo i jednoga obč. savjetnika (kunšljeva). Načelnika će potvrditi Car. Za svaki daljnji dug morati će reći svoju zemaljski odbor u kojem će biti i dva naša čovjeka. Za svaki dug preko 80.000 kruna morati će da to potvrdi sam Car. U zadnjem broju „Naša Sloga“ bilo je govor o 10.000 kruna, nu to se je kasnije promjenilo i u saboru prihvatio za 80.000 kruna.

Narod je pozorno slušao svog ljubljene godinu i otca istarskih hrvata te mu čestim odobravanjem i živoj klici izkazava svoje neograničeno povjerenje i ljubavlju. Najzanimanje je bilo kad je Laginja izjavio kako je on vazda zagovarao da se puk koji ne plaća ništa dade barem 6 zastupnika a tome se je protivio zast. Rizzi ko me je socialist. Tunitar izjavio da su doista i dva zastupnika (V. tielo)!

To je duboko kosnulo nekoje prisutne socijaliste čiji je jedan član pitao za rječ, nunaš, „Star“ ga onako fino ulazio u škrpac da se nije znao kome svestru pomoliti

odnosno na koju stran okrenuti jer socijalista ne mari ni za Boga ni svecice. Nije li ga majka rodila koji bi toliko dobra učenja za siromašni puk kako Laginja a ipak „socijalisti“ li tobožniji prijatelji političnika dali su svoj glas aristokratu, bogatašu Rizzi u proti Laginji dne 28. l. i. g. Nije ne prijatelj puka onaj koji neprestano više: dol vladi, dol vojska, dol mornarica, dol crkva i koji na sve pseuje, već koji neprekidno radi za puk i nastoji na lijevi način postignuti sve što je moguće. A sve postignuti što se zeli to je nemoguće. Dok bude svjeta i viška bit će borba i novčice lute, a mi braće držimo se starih nauka primljениh od naših olaca, silidimo naših kreposti i crvto se držimo naroda našeg sa Bogom će nuš pomoći, a pomoći će istarskom Hrvatu i prvi sin ove naše istre naš „Barba Mata“ kojega nek Bog pozviji do skrajnih granica hrvatskog života.

* * *

Odmahiza-gornje skupštine obdržala je podružnicu Družbe sv. Č. i M. svoju glavnu skupštinu. Radnici bilježimo njezin liepi napredak, u prošloj se jo godini inkasiralo preko 5000 kruna. U novi su odbor ostali stari odbornici, najmanje predsjednik g. dr. I. Zuccon, tajnik g. E. Jusčić i blagajnik I. Stilović.

Obširno izvještje izlazi u dnevniku „Omnibus“.

Subotu u večer 28. t. m. svršili su izbori delegata za bolesti blagajnu radnika u mjestnom Arsenalu. Radnici biraju 150 delegata a mornarci ih imenuje 60, ovih 200 delegata izabaru upravu blagajne.

Nas se je radnik ovoga puta osjetljivo te bihju izabrani 125 naših delegata a 25 socijalista. Dotim kod zadnjih izbora socijalisti imadoši sve u rukama.

Poglavita zahtaja ide „Narodnoj Radičkoj Organizaciji“ koja divno napreduje te čuva radnika od protivnih tabora.

Napred naši!

Lošinjski kotar.

Veli Lošinj 29. marta 1908.

Crne protivničke novine, one iste lovinje „Il Giornalino“ koje znaju i zvjezdali našeg običnog obilježju župnika Stuparića, te ista novina sramotno i bezobrazno napadaju na Presvetog biskupa dr. Antuna Mahnića kojim se mi svi ponosimo.

Poznat je žilav, neprestani rad tog odličnog crkvenog dostojuštenstva koji znade prkositi i Božu kad se radi o pravici i kojega nisu jednomo dobro poznavali u Rimu, nu sada čini se da stoje stvar drugelje. Protiv njegovom apostolskom djelovanju ruje i kojegod krvatska novina jer Mahnić ne gleda u brk ni Petru ni Pavlu već idje ravno svome cilju to radi kako se to dolikuje Apostolskom nasljedniku. Mahnić ne govoriti da valja samo moliti i u crkvi stati, već sašte kršćanski narod vani, sašte ga na izbora kojih raznost Mahnić dobro poznaje.

U teška pogibeljna ova vremena valja dobro paziti za kojega glasujes, valja da si podpunoma osvjeđeno da je dočlenik kršćanin i hrvat od glave do pete i da će znati junacički digneći svoj glas kad se radi o vjerskim i narodnim interesima. Lošinska komora znade bude li narod šlašao Bliskupov glas, da će njezini dani biti veoma kratki te zato biesno navaljuje na Biskupa tima naravski sama sebi škodi, jer narod uvijek koji mu prijatelji, a koji nije.

Gоворiti o Mahniću dugi je posao, te da danas avšavam i smjerom molim Presvetog našeg Nadpastira da pozove na red našeg župnika, istomu naloži da udovolji interesima oštećenih stranaka u poznatim aferama, te nam Presveti podade drugog duševnog pastira kojeg nuždno trebamo.

Iz Cresa.

Dne 25. pr. m. otratismo u vječnost smrtnice oslanke Petra Tentora, člana rođljubne naše kopačke obitelji, brata mladog slaviste dr. Mata Tentora. Smrtna se je kosa prerano zaustavila na pokojniku. U 88 ga ugrabi godinu, nu i ovo malo život, pokojnik jo dosta protipri. Bio je pozvan u vojničku dužnost, ali tu si je navukao našljednik bolesti, budući su mu stražu straže premrze noge. Riješen vojničku dužnosti vratio se svojima, ali so nikada više nije naučio zdravljiva. Uza sve to nije stajao prekršteni ruku, nego jo posljednjih godina marljivo radio u pišarni našeg konsumnog društva, dok ga pred pet mjeseci nije bol vezala u krovetu, a umr ga je 24. III. riješila muka.

Pokojnik je inače bio jako nadaren mladić i tren utru u oku protivnici. Cito je mnogo, a osobito novino, te jo znao za svaku i najmanju silnicu u našem političkom životu. Dakako da mu nije bilo teško da utuče više puta u rog i ljudi duljin kaputa, ali supljih likova, koji si kojesta ulvaraju u današnjim okolnostima Creskin.

Sprovod je za Cres bio baš impozantan, kakvih je u Cresu malo bilo. Stotine kopača otratlje pokojnika do groba, da mu Iskra počast i zasvijedoće opću ljujavu, što ih međusobno vežu.

Milli Peri, počivaj u miru, a našoj vječnoj obitelji Tentor Izrazujemo sačuđeće se strane naše hrvatske stranke.

Iz Cresa.

JKo je crosti kopac blaga i dobročina arca dokazom je broj učesnika kod predstave, koja se je dala za ogrijati nastradale loznučane 1. o. m. Sala je bila dubokim puna ljudi, koji svi dodjeli, da sjepim obolom utisnuju bijedu, tugu i žalost pogorela. Pripravljajući odbor uložio je sve svojo silo da bude koli predstava sa mnogo pukova toll u svakom pogledu ispisala dobro. Da im je blizu pošlo sa rukom budi u izboru žalostige budi u komadima plejanja, tamburjanja i deklamacije, svjedoči burni aplaus iz pojedinih točaka programa.

Proslav je držao g. Dugovisović, komaj je pozdravio prijatne, obrazložio im stvar, o čem se radi i radi česa se sakuplja. Iza njega slijedilo je pjevanje ispravljeno deklamiranjem i tamburjanjem. Osoblje se svidila običinstvu pjesma „Mladi vojaci“, koju izvježba djecu IV. razreda Družbine škole zauzeti gosp. Davorin Ivanov. Aplausu nije bilo ni kraja ni konca čim vidio onako poredanu djecu u vojničkom redu sa štopovima i čakama na glavi. Morala se optovitati i optovati. Istu buru pješkanja pobudi i pjesma: „Lastavica“ koju odjevava skladno učenice IV. razreda pod ravnanjem noutrudive i vrlo gospodice Andrejeone, koja jo se svim, krasnim sekundiranjem doprinijela savršenstvu izvedbe.

Tada slijedila žalostige: „začarani ormar“, koja je ispalila isto Iljopo. Smrješna je bilo da pučne. Pa kako i nobi, kad se liga precizno izvadila. Osoblje se iskazalo dražesne gospodice Andrejeone i Ivanovne, koje idu svaka poohvala, pa naši komičari Ivanov, Matijević, Liburnjanin i Favargradski. Iza toga bila tombola i ples do zore. Zaključnu besedu držao je gosp. Tordomislidić, koji je občinstvo odusevio i razveselio.

Sakupilo se za pogorele čestog dobitka K 800, koji će se novac pogorecima pak udijeliti. Osoblje koji je doprinjelo da je predstava ovako lijepo ispalila zahvaljuje svim hrvatskim češkim pukom a osobito

Luegerova kroz Lovran, prieskolanski vrlo intimno pozdravlja starca Luegera, koji kaže da zna, kad će se on izvesti, pa ga na verandi čeka. List tvrdi, da je prieskolanski jednik došao do Opatiju samo za to, da se sa Luegerom sastane i s njim da govoriti o poloticu.

Nova hrvatska občina u Istri.

Stanovnici porezljivi občina Klanj, Skalnica, Lisac i Studena, u mještanoj občini Kastav, koji već imaju svoje posebno upravno vijeće u Klanji, traže da bi im se ustrojilo posebnu mještansku občinu sa sjedištem u Klanji. Tome zahtijevaju zadovoljili će koliko uprava občine Kastav, toli zemaljski odbor u Poreču, jer je opravдан koliko oduljenost od sjedišta u Kastvu, toli na broj stanovništva i materijalno stanje molitljivo. Spomenute porezne občine imaju se još dogovoriti glede broja zastupnika, što bi ih imala svaka od njih birati u obč. zastupstvo.

Pazinski kotar:

Pazin 28. III. 1908.

Najutjednije se pozivaju gospoda članovi na glavnu godišnju skupštinu „Muške podružnice Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“, koja će se držati dne 6. travnja (u nedjelju) u prostorijama „Hrvatske Čitaonice u Pazinu“. Početak u 2 sata početno podno.

Dnevni red:

1. Izvještaj odbora.
2. Izvještaj kuratorija djecnjeg zavisa.
3. Izbor novog odbora.
4. Eventualnija.

Za odbor

Ravnatelj: M. Zgrabilj. Tajnik: P. Matanid.

Tajnik:

Plu nam iz Čepaljštine. U dijelu se jur „Slozi“ pisalo i pisalo proti raznim Općinskim Upravnim Vječem Istre, koja stenjuje još pod Šarenjačkim jarom, nu proti onom iz Čepića kod jezeri nikad ni reči, akoprem se to mjesto nalazi takorekuć pred samim nosom onih ljudi, koji se smatraju kompetentnimi u našoj politici. A da ne bi cijenjeni čitatelji držali po tomu, da taj cvrtu našem narodu sve same ruže, evo im kratkog dopisa, koji će ih uvjeriti, da stvari stoje zašto sasme drugačije.

Kroz dugi već niz godina pasuje u Opć. Upr. Vječu u Čepiću bezobzirna Šarenjačka klika i krvna svojstva Nacincovicha Pavla, najpokornijeg sluge tal. gospode, koji je mjeseca travnja 1907. zastupao mještani općinu Plominj na kongres tal. načelnika i prvaka u Trstu. Svojom euvenom praksom proturao je on pred 4 godine u spomenuto Vječe, koje broji 12 zastupnika, 9 nepljenih seljaka i tri pljenne osobe, t. j. sebe i 2 sina, po čemu se već mozo pojmliti, kako se taj fino „gospodarlio“ i cuvalo vjerno tal. značaj ovog hrv. kraja. Nu sve već zulam toga pače dozdroglio napokon ljudem, i oni još prošlo godine odlučili, da mu pokvare rađene kod ponovnog izbora, koji se oto obavio dne 24. ožujka 1908. god. i radi kojeg se uzvrijelje očio tal. stab. Dne 22. m. pr. stigli smo iz Plominja općinski tajnik i neki šarlatan, nazivao sečišćanista, sta li, da ugituju za pašnju kliku; dne 28. opća sultana se Čepićem stanovita tal. uhoda, a 24. pak, t. j. na dan samog izbora, osvonio ovdje glavom načelnik Tonotti s takozvanim obč. blagajnikom.

Pocelo se diktirati, i to naravski trećem telu. Tal. komisija prima glasovnico naše i — talijanske, ljudi su uzurbari, da, al inace posvo mirni, pa tako i stanovite brahijalne perjanice, jer zo pred izbornim lokalou sedu tri bajunato, i u tom telu dobiva pašnju „stranka“ većinu od cijelih par glasova.

Slijedi izbor u drugom telu. Nasu dobivaju sve više i više glasova, milijunas

kako „gospodū“ od kličkō — vrlo malo zadužen i u njegovoj vjerni laski Nacincovich daju odjedared odstraniti iz izbornog lokata Žulčić Josip, koji je prednjačio našim izbornikom i pažio ujedno na finu komisiju značajniječiju, i u tom tielu pobjedila svejedno — nas.

U prvom tielu ostaju protivnici u većini od 2 glasa.

Kako rekosmo, naša je fuktična pobeda u II. tielu, a moralna u svim trim tielima, i ova je činjenica kliku tako uzrujala, da ona sada na neduveni upravo način haranguira i ruje pröli zastupnikom II. tiela, između kojih se nalaze Žulčić Josip i još jedna osoba, koja ima taj smrtni neoprostivi grëh, što stoji pred klikom čista i neokuljana čela, što posjeduje nadalje stanovitu naobrazbu, i što ima konacno velo dobar sluh i vid. Proti njoj se, kako čujemo, spremaju razne spletke, tužbe i utoci, a mi na sve te djejavolske makinacije poručujemo:

a) sladkomu, pobožnomu i — gordonomu paši: Sami napred, pa pomagali te i u tom poslu moralno, indirektno, potajno oni tvoji načelnici protivnici, od kojih jedni no znaju, a drugi ne čo podnipošto da znaju, za ono, što se u Čepiću dogodilo, i pomoći kojih bi se li još mogao, kada presahnu naime svatko korita, prevalti u svojoj „anglokoj nevinosti“ i — demonskoj lukavosti u hr. krilo, kô i novi brod u sinju more, gdje bi dakako promjenio samo firmu, dlaku, ali čudi nikada;

b) stanovitoj fanatičnoj mudrami, koja je kroz puna dva sata duchla Baronjuckim agitatorom upute i svjete, neku ide u blženu zemlju, gdje će joj sinovi dobiti potpore nu više od Lege, već izravno od društva „Dante Alegri“;

c) političkoj oblasti u Pazinu, kojoj se u ostalom čuđimo, da nije bilo zastupana kod izbornog čina, nek budno, osobito noću pazi, pazi i pazi na poznate brahjalne junake.

Koparski kotar:

Iz Sovinjskoga pišu nam:

Dne 11. t. m. sludio je imenovanje našeg novog župnika, pa pošto Vas nije nitko do sada o tomu izvestio, evo me, da Vas ja u kratko izvestim. Prije svega valju znati da imadeno sami pravo izbora.

Na dan izbora prisustvovao je preko 120 izbornika od kojih je glasovalo 82 za predloženika Kazimira Mandića, kupelana u Poljanah. Glasovali bili bi i svi drugi isto za njega, tako da bio bi imao svih 120 glasova, ali komisija nije puštala glasovati nikoga nego one, koji su bili upisani u listini. U više kuća je više gospodara a došao je jedan mjesto drugoga, i izgubio se glas. Bile je i bolesnih, koji su poslali svoje punomoći ili komisiju nije puštala ni jedne ni druge glasovati.

Veselje bilo onaj dan voliko u Sovinjsaku, jer su svi naši, koji jesu i koji nisu mogli glasovati svij složno kao braća posli po izboru u kremu Antuna Žigante da se prijateljski razgovore i razvesele, što je jednoglasno bio imenovan naš vredni novi župnik.

Bijase onog dana i braće iz Sovinjske koji spadaju pod našu župu, ali nemaju pravo izbora, pa su nam se ipak pridružili i s nama se veselili, što čemo napokon dobiti čestita svećenika i dleina rodoljuba.

Tomu izboru nije prisustvovala snome ona pesčica Baronjaka, kojom smrdi crkva i dobar svećenik kao dječju tamjanjin.

I pravo je, što ih nije bilo, ta oni

nepadaju medju pravu krišćano li čestite ljudi. Nô viđa za crkvu ni za svećenika pak jo bolje, da nekvarve slogan i svezu naše. Za njihov nemar odgovarali su Bogu onaj, koji ih je do tog doveo.

Od novoga župnika nadamo se, da će te zavedeno duše hlepim primjerom, naukom i molitvom privesti na pravi put,

te da će opet biti i među našim jedino silnici, koja je u izboru hiljada Hrvata i Srba stanujućih u ovome gradu jednoglasno poprimili slijedeću:

Revoluciju:

1. Prosvjedujući proti našilju magjarskih vlastodržaca, magjarskoj vladi i magjarskom saboru, kojim hoće uknuti najprimitivniju zakonitu prava Hrvatske i hrvatskog naroda;

2. Prosvjedujući proti nasilnom i nezakonitom nametnutu želježničku pregratku, kojom se hoće na željeznicama i na teritoriju Hrvatske, narušiti magjarski jezik;

3. Prosvjedujući proti prešišma magjarskoj vladi napram zajedničkim oblastima, postama i brojčavama i t. d. — da se moraju pokoravati izključivo odredbama magjarskog ministarstva finansija i magjarskog ministra trgovine.

4. Prosvjedujući proti nasilnom napravljanju magjarskog busara za hrvatske banje, koji nije vredan ni dostojan biti predstavnikom Hrvatske i hrvatskog naroda;

5. Prosvjedujući proti nezakonitom raspaljivanju hrvatskog sabora po magjarskom barbaru;

6. Molimo svo hrvatsko opozicionalno stranko, da ga u jednu stopu, — sve hrvatsko zastupnike, da se kao jedan slože i sav hrvatski i srbski narod molimo, da bvo tranzit;

7. Zaklinjemo svo zastupnike naroda, koji su izabrali u ovoj izbornoj vali, — da se slože, tako da se sva stranica budu zastupane, ta da uglove kooperaciju, i da onda svjeduo uhvata se poluge za uspjeh kod svih drugih izbora i kod sastava narodne vlade, imenovanja velikih župana i popunjavanja viših činovničkih mjeseta;

8. Molimo Njegovo Veličanstvu, cara i kralju hrvatskoga, Franju Josipu I., da zaštiti ustanove zajamčena prava odanog mu naroda hrvatskoga, da trge okovo robstva sa misijom onoga naroda, koji je za prijestolje Njegova krv. svoju pröjevac;

9. Molimo sve hrvatske i slovenske zastupnike na carovinskom vledu u Bedu, da se muzevno i odlučno zaustavi za ove provedene zahtjeve kraljevine Hrvatske i naroda hrvatskoga,

10. Molimo svu slavensku štampu, da svojom lojalnošću ustane na obranu hrvatskih svetišta i pomogně spasiti hrvatski narod svoj;

11. Zahtjevamo pripojenje odigrnute nam se sestrice Dalmacije majci Hrvatskoj, te da Hrvatska kraljevina bude zakonito priznata kao ravnopravna i jednaka kraljevina kao i kraljevina Ugarska;

12. Zahtjevamo, da se zaštititi putem uvede u sve zajedničke i autonome urede, pošte i brojčave, željeznice i brodove, crkve i škole — jedini i službeni jezik hrvatski;

13. Zahajevamo zakonom uvedeno sveobče, izravno i javno pravo glasa svakom hrvatskom državljanu, koji je navršio 24 godinu života;

14. Ako se to, što mi zahtjevamo i sto Hrvatskoj i hrvatskom narodu po zakonu i Božjoj pravdi priprada — neće uvažiti i Hrvatskoj dati, — onda se dižemo i zahtjevamo, odlučno zahtjevamo: — dolje ngodba i prot od Ugarske, pa što Bog dade i sreću junaka!!!

Dano na javnoj puškoj skupštini u Saint Louisu, Mo. mjeseca ožujka 1908.

U ime Hrvata i Srba

Oskar Šuster, F. Kovacević,
predsjednik. tojnik.

Proglaš konfliccij hrvat. narodis.
Konfliccija u Zagrebu izdala je danom 20. p. m. proglaš na narod. Naoprijje opisju zadnje dogadjnje s »banom Rakod
czay i Rauchom. Zahosno spominje prošle izbore. Govori o krošnju ustava na strane magjarske vlade. Navješta teško dano u Hrvatskoj, borbi dviju naših; načelo absolutizma i načelo ustavnosti. Konfliccija poslana tekst poslije više sati.

ce nestaviti borbom proti vladu banata Ráuchu, neće sustati na putu. Boriti se za obće, jednako i težno pravopis glasac.

Vruće preporuča slogan između braće iste krv, istog jezika, hrvatskoga ili srpskoga, odlučnost u borbi i mir diljem domovine. Proglas svršava sa rečima: Živila Hrvatska, a podpisani jedini svih zastupnika koalicije.

Dopunjivo: pravnički Izpis u Bedu.

Javlj. nam: „Hrvat. pripon. društvo u Bedu“, da će se u zimskom semestru ove školske godine obdržavali ispli još do 10. travnja, a u ljetnom semestru od 28. travnja do 20. srpnja o. god.

U zimskom semestru buduće školske godine podlimaju ispli na 10. rujna o. g.

Najmanje države na svijetu:

Svakome će biti poznate one male državice: Mónako, San Marino, Angora. Prema njima je Crna Gora prava sila. Ali i u drugim državicama kud i kamo manjih od njih. U Asieni je prusko stranoši Liege sa belgijske leži općina Morosco. Imasvo 550 hektara i 2800 stanovnika. Ona je od god. 1815. neutralno zemljiste. Imazvezinsku vladu: gradski načelnik i dosavjetnik. Svakim stanovnikom plaća prisjećeno po šest franaka poreza. Jos manja država je salanskia visoravan na granici južne Francuzke. Četačobuna i nekoliko majdanakli radnika, to su gradjani ove države. Nemaju ni poljoprivredu, ni činovnika, a ne plaćaju ni poreze. Oblašće upravlja općinski savjet. Prilje se savjet ovo države dogovara o tom, pod čiju vlast upravo pripadaju. Ali to nije nitko mogao kazati. Treća takva državica je Vel devolino. Imas oko 8000 gradjana, koji žive u deset selja. Kod njih nema ni policije, ni činovnika, ni vlasti! Njima upravlja njihov pop, na osnovu svoga ugleda. Bare se paljenjem drevnog ugnjenika koji bez carine mogu uvoziti i u Italiju i u Austro-Ugaršku.

Novi doktor prava:

Prvloga mjeseca dne 28. veljače promoviran je bio u Gradcu na čas doktora prava: Ivan Bastijanić iz Cerovice kod Labina nastavljaši od svojeg djetinstva u Labinu. Novi doktor je sada čestite naše obitelji Bastijanić u Labinu; otac mu je trgovac; a ima braću: don Josipa Bastijanić župnika u Sv. Ivan od Sterni i Andriju Bastijanić c. kr. visi oficijal Prizivnog Sudu u Trstu.

Premda rođen u kuli talijanske, te premda je g. Bastijanić polazio talijansku gimnaziju u Kopru; nije ipak nikad zaboravio na svoj rod i jezik: te osobito na stojanjem brata župnika radije je na narodnom polju te udo hrvatski.

Od novoga doktora očekuje mnogo istarski naš put, koji osobito u znamenitim ovinu dinama imade potrebu radinim i poslenim rodoljuba.

Krvavi dogodjaj u Crosu

Interpolacija zast. Andriććea i drugova podneđena u sjednici istarskog sabora od dne 25. marta 1908. radi poznatih dogodjaja u Crosu:

Nekoliko gradjana setalo je mirno obalom u Crosu dne 8. tek. m. bezbrinno plovućak neku novinu plošmevu. Ako se uvazi, da je to bilo zadnji dan pusta i da tko pjeva zlo ne misli, no bi se pravo moglo tom pjevanju pripisati kakav izazvani naum, to manje, u koliko su Crossani na glasu sa svoje mirne i tezane cudi. Nisu tako shvatili to pjevanje mjestni redari, već ko bijeni gollini sabljani na valili na tu dobrodinu deljad te do krvnog petorlje, među kojimi i jednu djevojku, što je molila, da joj očen tako ne mrevar, dodim su šestom sabljom podesari gornje bajline. Taj napadaj sa strane redara bio je toli napasti i tako bjesnuđan, da su crutaci bili prisiljeni jednog redata razoruzati i zatvoriti. Utamličen romjenicom, vapedim lječničku pomad, bila je ova sa strane običnike uprave

Nesuglasni i nezadovoljni, da je nedaleko jamstvo slavne akcije u
no na žalost odvrgna vlastiti u radu Cre-
te, u nepristojnosti i zahtjevnom po-
gledu, prelazi li, učinak bi bili tako pro-
venuti borbi za obnovu običinstrog zastup-
stva. Uva očekuje se uprava pitate koju su
liberisti imao tamo puno dana godine pa-
čekavajući izborni listinu, u način, da će
zastršavanjem i slostavljanjem predstava
po običinstvom dugim zauzimati doigranje,
koji su paravom smogom kroz put te će
se nedovoljeno dočekovati kod libera, budu-
ći zapadovi zakonito provedeni?

Pitamo stoga c. k. vlastu:

1. Misli li sto vlasti vlastna vlast
učinkti, da se sigurnostni i izdržavateljski
odnositi u gradu Cresu budu već jednou
dostojni jedne pravne države?

2. Misli li vlastna vlast, te bi bilo red-
vrije, da se provedu izbori za obnovu
obč. zastupstva na Cresu? I ako da, hoće
li vlastna vlast poduzeti sve nužne mjeru,
da budu liberi zakonito provedeni?

(Slijede podpisi.)

Pedgradska posuđujućica i hranil- nika.

Primili smo izvješće i računski zaklju-
čak za trinaesto upravno ljeto 1907. ove
registrirane zadruge s neograničenim jam-
stvom. Ukupni novčani promet 1.512.722.69
kruna. Cijeli dobitak K 1.105.08.

Narodni darovi.

G. Josip Bibulić, Ivan Degerin daro-
vatele za Držbu sv. C. i M. svaki po 20
para.

Novi načelnik postaje u Kanfanaru.

Iz Blede, u Kranjskoj, premješten je
asistent državne željeznice g. Josip Obad
te imenovan načelnikom željezničke postaje
u Kanfanaru. G. Obada hvale nam kano
odlična činovnika i čestita rođendan.

Skupodelenja matura.

Duž sada su plaćali javni li škоловiti
djaci srednjih škola 12 K pristojbino, ili
takože za izpit zrelosti, a privatni ili iz-
vanjski djaci 86 K. Od sada plaćati će
ređoviti djaci 20 K, a privatni 50 K. Koji
je od javnih djaka oslobođen od školarine
posve ili za polovicu, biti će takodjer u
istom razmjeru oprošten i kod izpita zre-
losti.

Roložio čast občinskog načelnika.

G. Lívio Bernardelli občinski načelnik
u Vodnjanu položio je svoju čast jer je
došao u sukob sa občinskim zastupstvom.
Dne 27. marta sazvao je podnačelnik dr.
Šibša občinsku sjednicu na kojoj bijaše
zaključeno zamoliti načelnika da povuče
natrag svoju ostavku, što bi i pokušano,
ali do sada bez uspjeha.

Pomorski kapetani i podkapetani.

Dne 28. marta položile izpte kapo-
tani i podkapetani trgovacke mornarice
pred posebnom komisijom pomorske vlade
u Trstu slijedeći kandidati: Izpit za kapi-
tana položio gg. Josip Perko iz Trsta,
Spire Gopčević iz Orahovice, Eduard Da-
jinović iz Dobrote; izpit podkapetana gg.
Ivan Ragusin iz Malog Losinj, Svetozar
Catović iz Risan, Ivan Margaretić iz Du-
brovnika i Šime Petković iz Gjenovice;

Varalica rječen obtužbe.

Privatni činovnik Gilli iz Trenta sje-
do je subotu pred porotom u Trstu
jer je prevario svoje gospodare za preko
900 kruna. Prevaru je priznao i dokazano
je, da je tim novecem na Rici i drugdje
gospodski živio. Talijanski porotni pro-
glasili Talijana nevinim — jer je kako
kaže „Il Piccolo“ — varao iz misije!

Grožna obiteljska nosreća.

U Trstu nam pišu. Proslaga čedna
zadesila je činovnika državne željeznice g.
Bastendorfera grožna obiteljska nosreća.
Nedavno preminula mu malta kćerka što
je na nezreće roditelje tako djelovalo, da
su sebi i drugo jedno diće skandal. Ne-
zretna mojka, mlada gospodja od 26 godi-
na, posta je s drugom kćerkom jedini-
com sa parobromom u susjedno Milje, gdje

more i skromno dijele u moru, zadužila
djecu mu glavicom pod morem dok nje
izdubljava. Te grožne djele potpisala je
ljudstvo. Nesrećnu majku izvukote dobiti
judi i mrtvi i preduze mjestoči bolnicu.
Gdje je u nezreći, 4 dana ležala i odakle
ju odvezete u trčanaku bolnicu. Radnici
u Milje izvukote iz mora i mrtvo tjelo
nekreće, djelela, krasile i objektice od
s-č godine.

Na stražu vlasti o svojoj nestaci po-
bri u Milje nezreći otac koji je nasao
nezrećnu suprugu u budići u Miljenu
diele i mrtvicalo. Teko učvršćenog otca
izvukao iz unutarnjice, vode se nije
mogao razdati od svojeg žarko ljubljenog
djeceta.

Povrativ se u svoj stan u Trst ispa-
lio si noću u glavu, hitao iz kabure, te
česta na mjestu mrtvog.

U subotu pokonjene crkvene nezrećne
otca ur veliko saukeće u Trstu a u ne-
djelju kćerku mu u Miljahu.

I tako joj jednim udarcem sudbine

razoren u trenu kača srca čitave obitelji,

koja se još pred mjesec dana smatrala

najzrećnijom na svetu.

Odlikanje.

Velezasični načelnik biele Ljubljane
zemaljski i državni zastupnik g. Ivan Hri-
bar imenovan je od „Slavenakog dobro-
tvornog društva“ u Sofiji svojim počastnim
članom.

Imenovanje u sudbenoj struci.

Sudbeni vježbenik g. Pešar Velčić imen-
ovan je pr-službenik kod c. k. kotarskog
suda u Voloskom.

Otvorena mjesta.

Na c. k. kotarskom sudu u Krku po-
puniti se inade mjesto sudbenog oslužjala-
istarne u X. plat. razredu, odnosno mje-
sto sudbenog kanceliste u XI. plat. raz-
redu.

Kod c. k. zemaljskog suda u Trstu
ima se popuniti mjesto poslužnika.

Premještenja političkih činovnika.

Kotarski komesar g. Mirkov pl. Pon-
držić premješten je iz Pule u Gradisku a
kot. komesar Emil Mucha iz Gradiska u
Pulu.

Imenovanje.

Kancelarijski vježbenik Antun Bilu-
čaglia imenovan je kancelistom kod c. k.
okružnog suda u Rovinju.

Točaj za kapetana trgovacke mor- narice.

Dne 28. marta započelo je upisivanje
u tečaj za kandidate, koji kune pologati
izpit za kapetana i podkapetana duge plo-
vitve kod načinske akademije u Trstu.
Počela započela je dne 1. aprila 1908. Mi-
nistarstvo bogoslovija i nastave podišljeće
kandidatom koji nisu rodjeni ili nastanjeni
u Trstu, podpore, za koje je već natječaj
razpisan.

Vožnja sa automobilom između Trsta i Rieke.

Iz Trsta nam pišu, da će se do mala
uvesti vožnja sa automobilom između
Trsta i Rieke. Automobil će kretati sa
16 mesta. Vožnja će trajati oko 2 sata;
prekinut će se samo na kratko u Opatiji.
Novim će poduzećem ravnati viši želj-
nički činovnik u Trstu g. Christofides.

Vojnički dopust.

Naredbom Nj. Vcl. Cara, svl vojnički
zapovjednici kopnene vojske, imaju oblast
dati vojnicima, sinovima poljodjelaca, do-
pust od tri tjedna tekom ljetnog vježba,
da mogu nastojati oko pobranja ljetnic.
Zabranjeni golubi patnici — u
Trstu.

Ravnateljstvo c. k. redarstva u Trstu
zabranilo je posebnom objavom držanje,
prodavanje i kupovanje goluba putnika.
Prekratko proti ovom naredbi kaznila će se
globom od 2—200 K ili zatvorom do 14
dana. Redarstvo dati će iznimno dozvolu
za držanje takvih golubova.

Kako je poznato golubi putnici ljetnic
veliku ulogu osoblju u ratna doba.

Trećovi sa predstavljanje Opatije.
Prošle godine bilo je međukupno pri-
hoda 307 hiljada 632 kruna i 36 helera
u u iznosa 261 hiljada 34 kruna i 22 helera.
Ostatko je dakle istoga dobitka 40 hiljada
579 kruna i 4 helera.

Nedjeljom u Trstu predstavljam fotograf
fotografa (člaka), gođ. Antuna Jerkić u
ulici Delle posta broj 10 I. kat.

Gosp. Jerkić je bio i Huberac čovjek,
kojeg u Trst prati iz Gorice nekoliko go-
dina na najlepšega glasa, kao umjetnika i
dobroga Slavena. U njegovom hajdaru
može se ikakvi po danu i na večer, už
bilo kakvo danje svjetlo, jer aparatu g.
Jerkića sunce zamjenjuje čudotvorna elek-
trična svjetla, pjevaju, koja mogu da
stvari mnogo više svjetla, nego što ga treba
fotograf za svoj objekt.

U ateljeju i u hajdaru Isidrožio je g.
Jerkić beke slike, koje su opet nevjole
svjedočanstvo za njegovu umjetnost. U
jednu riječ, gosp. Jerkić je hajdar na
svome mjestu, a do nabi je, da ga u ratu
osokolimo. Od sada unaprijed, kad tko uz-
treba svoju sliku, neka potrazi samo na-
seg čovjeka i bit će zadovoljan.

Nedjelje predporučuju načelnik briježa
g. V. Gjurin koji je u ulici Saverio Mer-
cadante (pokraj Slavenske knjizare) slavenski
briježnični, koji su opet nevjole
svjedočanstvo za njegovu umjetnost.

U jednu riječ, gosp. Jerkić je hajdar na
svome mjestu, a do nabi je, da ga u ratu
osokolimo. Od sada unaprijed, kad tko uz-
treba svoju sliku, neka potrazi samo na-
seg čovjeka i bit će zadovoljan.

Saakao opet i radi tog, što će slavenska
briježnica u Trstu od koje se je očekiva-
nula potreba, dužnost je svakoga Slavena
u Trstu, da se služi kod slavenskog bri-
ježa, budući da će eksistencija iste jedino
zavistiti od nas.

Saakao opet i radi tog, što će slavenska
briježnica u Trstu od koje se je očekiva-
nula potreba, dužnost je svakoga Slavena
u Trstu, da se služi kod slavenskog bri-
ježa, budući da će eksistencija iste jedino
zavistiti od nas.

Preustrojstvo pauka na srednjih
škola i polaganje izpit zrelosti.

Kod pismenih radnja bit će ove pro-
mjene, na gimnazijama neće biti prevoda
iz materinskih jezika na latinski, na ro-
manskama neće biti prevoda iz francuskoga
na materinski jezik. U obim skulama uklju-
će se matematička zadaca. Kod pismenih
radnja (prevoda na materinski jezik) djaci
će imati tri sata vrijeme i smjeti te ra-
biti rječnik. Zadaca na materinskoje je-
ziku uvedut će se tako, da će svaki djak
dobiti tri teme, od kojih može jednu slo-
bodno birati.

Ustimeni izpit na gimnaziji polagat
će i redoviti djaci i privatiste iz četiri
predmeta i to: latinskoga ili grčkoga,
naučnog jezika, zatim domaće geogra-
fije i povijesti (Austriji povejat monar-
kih sobje na materinski jezik) i iz
matematike.

Izpit iz fizike ne će više biti, ali se
u osmom razredu 1 sat na jedan ima
opečovati materijal. Na realci polagat će
se matura iz jednoga jezika, zatim do-
muće povijest, te matematičke i fizike.

Tako zvane realci i povijest književ-
nosti ne će se posebno pitati. Koji će
djekoj polagati, to odvsi o rezultatu
pismeno radnje i to o izboru samoga
djaka. U matematici davat će se samo
zadnje za rješenje, ali ne protežko i ne-
praktično.

Ni realkama fiziku ne će trebat do-
zvati i to neću i ekperimentalno.

Nepovoljna ocjena kod pismenih ra-
dnja ne smeta, da djak bude pripušten
uzmenom izpitu.

Komisija će prosuđivati čitav dojam
što ga maturant duli, to će glasovati u
rezultatu izpit. Ocenjavat će se „zrlo“,
ako pak bude jednoglašeno proglašen zre-
lom, bili će „zrlo s odlikom“.

Pošto se očenjuju sve znanje, no će
što više moći padnuti iz jednoga prodroma,
nego će se mortali uvek optoviti čelju
matura i to ill posilje pol ill poslo ele-
gance. Ako je maturant pao na pol go-
dine, vredno mu i za popravak pismeno
radnje, ako su dobre.

Svjedočba zrelosti ne će više imati
objedinjene pojedinačne, nego će se
samo očitovali, da je djek prošao.

Sam ustimeni izpit bit će udešen kao
složen i razgovor, te će se djaku dati
dosta vremena, da razmisli sva. Ne smije
dogoditi, da matura duševno završi
djek privremenim naparom.

Kod mature pariz će se učitada naj-
više na to, da djek bude zrlo za sveuči-
lilstvo. Gore spomenuti četiri predmeta
morat će polagati svaki djek bez iznimke.
Ovi novi propisi za maturu izdali su Stati-
čani poveljnik, koja se za 20. St. može
dobiti (njemački) kdc c. k. naklade škol-
skih knjig.

Hrvatska škola u Aleksandriji.

Mnistarstvo vanjskih poslova zajamčilo
je stalnu pripomoć hrvatskoj školi u Ale-
ksandriji. Ova je škola bila otvorena u
listopadu prešte godine nastajanjem i pô-
vodnočnosti tamošnjih naših rođenjuba.

To je bio i hvaljedrovni. Držimo da
se možemo i mi koji živimo u Europi i
u zemljama austrijske države, nadati vla-
dine pomoći u teškim školskim okolno-
stima. Vidat ćemo što će nam budućnost
doneti.

Veliki dobrotnik českoga naroda.

Proslaga čedna preminuo je u Pragu
veliki dobrotnik českoga naroda g. Josip
Hlavka, koji je za prosvjetno avrhu svomu
narodu podnalo ogromno sveto. Iz njegove
oporučke proslazi da je podar:

Za česku politehniku 25.000 for., za
literaturu 20.000 for., za českou akademiju
najprije 200.000 for., za kip sv. Vjencesla-
vija 15.000 for., za probolov 1000 for.,
državu českou arhitektu darovao je 8000
for., silikarskoj akademiji 100 hiljada for-
inti, za zakladu u Preštanici 6000 for. Za
českou akademiju dno je ukupno 864.825
for. Njegovin je oporuka otvorena; univer-
sitetom českim bastešnikom je zaklada Jozefa, Ma-
rije i Zdenka Hlavkovych. Oporučno o-
stavljeni imetak iznosi 6.000.000 kruna,
tako će godišnji prihod iz te zaklade biti
200.000 kruna. Iz dohotka linade je 70
po sto upotrebiti za podršku znanosti,
književnosti i umjetnosti českog naroda.
Trideset po sto ima se upotribiti za pod-
poru siromasnih českih visokoskolaca. Ugle-
dili se i naši inučnici u ovaj primjer!

Jubilarne zaklade.

Ove godine proslaviti će se najveća-
nije 60 godišnjicu vladanja Njeg. Velčan-
stva cara i kralja Frana Josipa I. Povod-
om tog jubileja osnivati će se po čitavoj
monarhiji velike dobrotnorve zaklade u
čovjekoljubive, promjetno i dobrotnorve
srve.

U Boču ustrojio se odbor lječnika i
sveučilišnih profesora, koji preporuči uto-
mjenje doma za slaboimne djece i do-
ma za dejenčad kao i djecu, koja su ba-
stilna koju bolest. Jubilarna godina obilje-
javat će se usirojenjima tokvih uredjenja
za djecu, jer je sam vlastar začeo, da se
misli na nuleme.

Bečko sveučilište zaključilo je, da po-
vodom vladarveg jubileja utemeljiti troškom
od milijun kruna njemački djaci doin.
Mnogi bečki dobrotnori zavodi utemeljiti
će povodom Jubileja razno područnike u
gradu. Običansko više u Opavu numenilo
je za Jubilarnu zaklade u spomen 60-go-
dišnjice vladanja Njeg. Velčanstvu 100.000
kruna, aži će komiti svake godine pripa-
dati bez svoje krivnje osromodnjolj njo-
mackim zanatljima.

I naš će narod stalno svećano pro-
slaviti taj slodič jubilej, a bolje, Ispao i
nakonan Njeg. Velčanstvu studijne nebi
ga mogao prostaviti nego tim, da naš
gradovi, občino i pojedinačno obiljeđe podra-
nu mu plemenitu „Držbu“ II. Dječko pod-
porno državu u Pazlinu.

Ustoljivim Istru do znanja.

Na upit zastupnika Ventrelle, stavljenu
u sjednici istarskog sabora prošle subote
na zomalijski odbor: zašto nisu jošte po-
tvrdjeno zakonske poslove gledje uredjenja
učiteljskih plaća itd., odgovorio je pred-

